

КОЛОКВИЈУМ ИЗ ЕЛЕКТРОМАГНЕТИКЕ (ОТ)

28. април 2012.

Напомене. Колоквијум траје 150 минута. Није дозвољено напуштање сале 90 минута од почетка колоквијума. Писати искључиво хемијском оловком. Дозвољена је употреба само овога папира и вежбанке, који се морају заједно предати. Дозвољена је и употреба непрограмабилних калкулатора. Питања радити искључиво на овоме папиру, а задатке искључиво у вежбанци. Коначне одговоре на питања и тражена извођења уписати у одговарајуће кућице, уцртати у дијаграме или заокружити понуђене одговоре. Одговори без извођења се неће признати. Свако питање носи по 5 поена, а задатак по 20 поена.

Попунити податке о кандидату у следећој табели. Исте податке написати и на омоту вежбанке.

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ					Укупно поена	
Индекс година/број	Презиме и име					
/						
ПИТАЊА				ЗАДАЦИ		
1	2	3	4	1	2	

ПИТАЊА

1. (а) Написати исказ Стоксове теореме и теореме Гаус-Остроградског. (б) Написати потпуни систем интегралних једначина које описују електростатичко поље у вакууму. (в) На основу претходна два одговора извести потпуни систем диференцијалних једначина које описују електростатичко поље у вакууму.

(а)	(б)	(в)
-----	-----	-----

2. (а) Полазећи од диференцијалних једначина које описују стационарно магнетско поље у линеарној хомогеној средини пермеабилности μ и везе између вектора магнетске индукције, $\mathbf{B}$, и магнетског вектор-потенцијала, $\mathbf{A}$, извести диференцијалну једначину коју задовољава магнетски вектор-потенцијал. У свакој тачки простора је позната густина запреминских струја, $\mathbf{J}$. (б) Како гласи решење ове једначине?

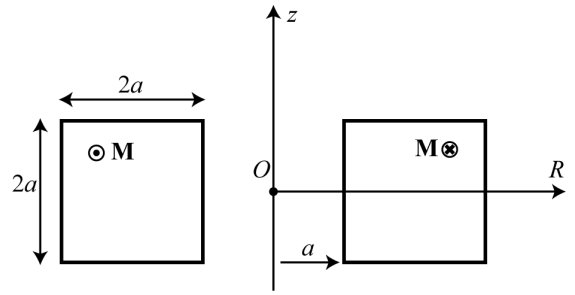
(а)	(б)
-----	-----

3. Да ли је у линеарном хомогеном несавршеном диелектрику могуће остварити стационарно струјно поље чији је вектор густине запреминске струје дат изразом $\mathbf{J}(r) = K \frac{r}{r^2 + a^2} \mathbf{i}_\phi$, где су K и a позитивне константе, r потег у цилиндричном координатном систему и $\mathbf{i}_\phi$ јединични вектор у ϕ -правцу цилиндричног координатног система? У диелектрику нема побудног поља ни побудних струја. Образложити одговор.

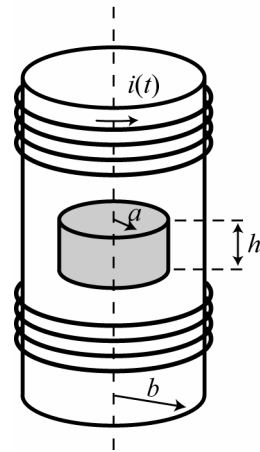
4. Полазећи од једначина које описују квазистационарно електромагнетско поље у произвољној средини извести једначину континуитета струје.

ЗАДАЦИ

1. У сталном магнету у облику торуса, унутрашњег полупречника a и квадратног попречног пресека странице квадрата $2a$, постоји заостала магнетизација. Попречни пресек торуса је приказан на слици. Вектор магнетизације је дат изразом $\mathbf{M} = -M_0 \frac{R^2 - 4aR + 3a^2}{a^2} \mathbf{i}_\phi$, где је M_0 константа, а $a \leq R \leq 3a$ потег у цилиндричном координатном систему. Околна средина је вакуум. Одредити изразе за: (а) расподелу површинских и запреминских Амперових струја магнета, (б) вектор магнетске индукције у произвољној тачки магнета и (в) вектор јачине магнетског поља у произвољној тачки магнета. Поћи од чињенице да вектор магнетске индукције и вектор јачине магнетског поља имају само циркуларну компоненту у магнету.

2. У врло дугачком соленоиду, полупречника b , коаксијално је постављен ваљак полупречника $a < b$ и висине h , као што је приказано на слици. Ваљак је начињен од хомогеног немагнетског материјала специфичне проводности σ . Подужна густина равномерно и густо мотаних завојака на соленоиду је N' . У завојцима соленоида постоји споропроменљива струја јачине $i(t)$. Околна средина је ваздух. Одредити изразе за: (а) тренутну вредност вектора густине запреминске струје у ваљку и (б) тренутну снагу Џулових губитака у ваљку. Занемарити магнетско поље индукованих струја у ваљку.

Напомена: изрази за дивергенцију и ротор у цилиндричном координатном систему гласе

$$\operatorname{div} \mathbf{A} = \frac{1}{r} \frac{\partial (A_r r)}{\partial r} + \frac{1}{r} \frac{\partial A_\phi}{\partial \phi} + \frac{\partial A_z}{\partial z} \text{ и}$$

$$\operatorname{rot} \mathbf{A} = \left(\frac{1}{r} \frac{\partial A_z}{\partial \phi} - \frac{\partial A_\phi}{\partial z} \right) \mathbf{i}_r + \left(\frac{\partial A_r}{\partial z} - \frac{\partial A_z}{\partial r} \right) \mathbf{i}_\phi + \frac{1}{r} \left(\frac{\partial}{\partial r} (A_\phi r) - \frac{\partial A_r}{\partial \phi} \right) \mathbf{i}_z.$$

**ОДГОВОРИ НА ПИТАЊА И РЕШЕЊА ЗАДАТАКА СА КОЛОКВИЈУМА ИЗ
ЕЛЕКТРОМАГНЕТИКЕ (ОТ), ОДРЖАНОГ
28. АПРИЛА 2012. ГОДИНЕ**

ПИТАЊА

1. (а) $\oint_C \mathbf{A} \cdot d\mathbf{l} = \iint_S \text{rot } \mathbf{A} \cdot d\mathbf{S}$, $\oint_S \mathbf{A} \cdot d\mathbf{S} = \iiint_V \text{div } \mathbf{A} \, dv$. (б) $\oint_C \mathbf{E} \cdot d\mathbf{l} = 0$, $\oint_S \mathbf{E} \cdot d\mathbf{S} = \frac{1}{\epsilon_0} \int_V \rho \, dv$. (в) $\text{rot } \mathbf{E} = 0$, $\text{div } \mathbf{E} = \frac{\rho}{\epsilon_0}$.

2. (а) $\Delta \mathbf{A} = -\mu_0 \mathbf{J}$. (б) $\mathbf{A} = \frac{\mu_0}{4\pi} \int_V \frac{\mathbf{J} dv}{r}$.

3. $\text{rot } \mathbf{J} \neq 0$ те не може постојати овакво стационарно струјно поље у линеарном хомогеном несавршеном диелектрику у коме нема побудног поља ни побудних струја.

4. $\text{div } \mathbf{J} = 0$.

ЗАДАЦИ

1. (а) $\mathbf{J}_{sA}(R=a) = \mathbf{J}_{sA}(R=3a) = 0$, $\mathbf{J}_{sA}(z=a) = -\mathbf{J}_{sA}(z=-a) = M \mathbf{i}_R$, $\mathbf{J}_A = \text{rot } \mathbf{M} = \frac{M_0}{a^2 R} (-3R^2 + 8aR - 3a^2) \mathbf{i}_z$, $a < R < 3a$.

(б) $\mathbf{B} = \mu_0 \mathbf{M}$. (в) $\mathbf{H} = 0$.

2. (а) $\mathbf{J} = \sigma \mathbf{E}_{\text{ind}} = -\frac{\sigma r \mu_0 N^2}{2} \frac{\partial i}{\partial t} \mathbf{i}_\phi$, $0 \leq r \leq a$. (б) $P_J(t) = \int_V \mathbf{J} \cdot \mathbf{E}_{\text{ind}} dv = \frac{\sigma \mu_0^2 N^2 \pi h a^4}{8} \left(\frac{\partial i}{\partial t} \right)^2$.

- РЕЗУЛТАТИ КОЛОКВИЈУМА ЋЕ БИТИ ОБЈАВЉЕНИ ДО 4. МАЈА У 12 ЧАСОВА.
- УВИД У ЗАДАТКЕ (У СОБИ 63) ЈЕ 4. МАЈА ОД 12:00 ДО 12:30 ЧАСОВА.

Са предмета Електромагнетика